

Det Kongelige Miljøverndep.
Postboks 8013 Dep

0030 OSLO

Deres ref.	Vår ref. Arkivsaknr.	Saksbehandler	Løpenr.	Arkiv
	02/01564-012	KTJ /KUL Solfrid Hess	015716/02	C55 &13

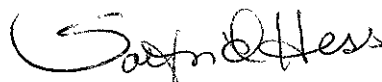
KULTURMINNER - NOU HØRING 2002

Komite for oppvekst og kultur i Askøy kommune har under sak 36/02 behandlet «Høring av NOU 2002:1 Fortid former framtid - Utfordringer i en ny kulturminnepolitikk.

Vedlagt følger «Samlet saksfremstilling». En har tatt utgangspunkt i den disposisjonen Miljøverndepartementet har lagt opp til. Kommentarene fra Askøy følger punktene i disposisjonen med «ARBEIDSGRUPPENS VURDERING» under hvert punkt.

Med hilsen

Bård Sandal/s/
kultursjef

Solfrid Hess
Kulturkonsulent

Vedlegg: **Samlet saksfremstilling med «ARBEIDSGRUPPENS VURDERING»**

SAMLET SAKSFREMSTILLING

Arkivsak: 02/01564
Tittel: KULTURMINNER - NOU HØRING 2002

Saknr	Utvalg	Møtedato
0036/02	Komite for oppvekst og kultur	05.06.02

SAKSUTREDNING

Saksbehandler:	Solfrid Hess	Arkiv: C55 &13
Arkivsaksnr	02/01564	012305/02
..		Dato: 10.05.02

Avgjøres av: Komite for Oppvekst og Kultur.

Behandles i følgende utvalg: Komite for Oppvekst og Kultur.

ASKØY KOMMUNE - HØRINGSUTTALELSE - NOU 2002:1
«Fortid former framtid - utfordringer i en ny kulturminnepolitikk»

Vedlegg:

Det Kongelige Miljøverndepartement. Til Høringsinstanser (bl.a. kommunene).Høring av NOU 2002:1 Fortid former framtid - Utfordringer i en ny kulturminnepolitikk.

Andre saksdokumenter(ikke vedlagt):

Kulturminneutvalgets utredning NOU 2002:1 som ble overlevert til miljøverminister Børge Brende i desember 2001.

Saksopplysninger:

Som følge av Stortingets behandling av St.meld. nr. 58 (1996-97) «Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling - Dugnad for framtida» ble det oppnevnt et **Kulturminneutvalg**. Dette utvalget skulle utrede kulturminnepolitikken fordi et stortingsflertall mente at dagens kulturminnepolitikk ikke var tilstrekkelig for å sikre felles kulturarv for kommende generasjoner.

Med dette som bakgrunn legges høringsutkastet fram til politisk behandling i Komite for Oppvekst og kultur.

I vedlegget fra Miljøverndepartementet står det på side 3 bl.a. «For at Miljøverndepartementet på best mulig måte skal kunne nyttiggjøre seg alle tilbakemeldingene, ber vi om at

høringskommentarene følger disposisjonen nedenfor og at det så langt det er mulig blir referert til kapitel- underkapittelinnndeling i utredningen.» Dette er en arbeidsmetode saksbehandler bruker i saksframlegget. Vurderingene som er gitt er ut fra et samarbeid mellom miljøvernleder, leder for byggesaksavdeling, saksbehandler for plansaker på arealplan og miljøavdeling samt kulturkonsulent.

En velger å ta disposisjon (fra s. 3 i vedlegget) og vurderinger arbeidsgruppen har gjort samlet under «vurdering». En gjentar kun punktvis det som står med fete typer fra pkt. 1 til 8 i disposisjonen og «**ARBEIDSGRUPPENS VURDERING**» etter hvert punkt.

Selve utredningen (eget hefte) er det anledning å se i møte i K-OK.

Miljøverndepartementet ber om tilbakemelding **innen 28. juni 2002**.

Vurdering:

1. Utredningens mål, strategier og innsatsområder som grunnlag for en framtidsrettet kulturminnepolitikk.

Visjoner og mål refereres her:

I utredningen er flg. **visjon** lagt for ny kulturminnepolitikk:

Kulturminner og kulturmiljøer - kilder til opplevelse, utvikling og verdiskapning.

Med denne visjonen setter utvalgets flertall opp følg. **MÅL** for kulturminnepolitikken:

1. Kulturminner og kulturmiljøer viser et historisk, kulturelt og materielt mangfold
2. Samvirke mellom mennesker og kulturminner skaper verdier, kunnskap og opplevelser
3. Sammenhengen mellom natur og kulturminner stimulerer til bærekraftig ressursforvaltning
4. Det er likeverd i samspill mellom offentlige og private aktører
5. De økonomiske rammene står i forhold til oppgavene

ARBEIDSGRUPPENS VURDERING:

- Visjon og målsetting favner i store trekk over det en mener bør være med å danne den nye framtidsrettede kulturminnepolitikken. Særlig pkt. 4 og 5 er en utfordring i forhold til å finne en felles forståelse i forhold til kulturminnevernet. Dette vil komme fram i vurderingene nedenfor. Før en eventuell gjennomføring av myndighetsoverføring i kulturminnevernet må rammer, kompetanse og ressurser være avklart. Askøy kommune har i dag verken ressurser eller kompetanse i forhold til myndighetsoverføring til kommunen.
- Alle MÅL-punktene, sammen med utvikling av kompetanse satt i system er viktig. Registreringsarbeidet, slik det fungerer i dag, er ikke tilrettelagt i forhold til det tempoet nybygging/utbygging skjer på. Dette har bl.a. bakgrunn i manglende ressurser i forhold til økonomi og kompetanse.
- De største mulighetene evt. for framtidens kulturminnepolitikk er at bevisstgjøring/kunnskap gjennom skoleverket kan styrkes. En endret kulturminnepolitikk bør medføre økte ressurser på fagkompetanse hvor man på en mer «rasjonell» måte kan gi rask og god informasjon og saksbehandling. Problemene for framtidens kulturminnepolitikk ligger bl.a. i at

nybygging/utbygging skjer så raskt at man ikke får gjort helhetlige vurderinger i forhold til kulturminnevernet.

2. Hvordan legge til rette for aktiv bruk og ivaretagelse av mangfoldet i kulturarven?

Hvordan bør kulturminnepolitikken legge til rette for å skape interesse og engasjement for kulturarven?

- Legge til rette for engasjement i nærmiljø i interesseorganisasjoner, velforeninger, borettslag, partipolitiske temamøter
- Legge til rette for kulturminnevern får innpass i media som positive tema ikke bare «bevaring av kulturminne gir restriksjoner for private interesser»

Hvilke virkemidler er de mest sentrale i forhold til å få en god forvaltning av mangfoldet i kulturarven - og slik at langt flere kan få større bevissthet om kulturminneverdiene når de skal velge?

ARBEIDSGRUPPENS VURDERING:

- Lette mulighetene for kommunen og befolkningen generelt til å få informasjon og og mulighet for veiledning om bevaring av kulturminner.
 - Midler til undervisningsopplegg i barnehage - grunnskole - videregående nivå
 - Midler til å kunne tilrettelegge gode fagkombinasjoner på universitet og høyskole med henblikk på privat og offentlig kulturminnevern
 - Midler til bevaringstiltak og kulturminnearbeid i frivillige lag og organisasjoner.
- **Hvilke muligheter ligger i plan og bygningsloven for å ivareta kulturminneverdier, og hvilke muligheter ligger i rollen og det ansvaret blant annet kommunene har i forhold til disse verdiene?**

ARBEIDSGRUPPENS VURDERING:

Plan- og bygningsloven gir kommunen mulighet til å regulere områder til «spesialområde - vern» i hht. § 25 pkt 6. For at dette skal være en reell mulighet for kommunen, må kommunen få tilført midler til å kjøpe inn tjenester til å lage reguleringsplan, samt midler til gjennomføring av planen (økonomi og kompetanse).

Pr. i dag er dette oppgaver kommunene må «sette til side» p.g.a. manglende ressurser.

Plan- og bygningslovens § 92, 3.ledd sier at «.....Kommunen skal se til at historisk, arkitektonisk eller annen kulturell verdi som knytter seg til byggverkets ytre, så vidt mulig blir bevart».

Formuleringen i denne § gir kommunen muligheter til å oppfordre til og bevare kulturminneverdien. I tillegg kan kommunen bidra i forhold til økonomi og kompetanse.

Tyren, Schulze og Ditlefsens kommentarutgave til Plan- og bygningsloven; «...i forhold til praksis holder ikke loven til nekting av riving av bygninger.»

Andre viktige faktorer som kan avhjelpe dagens situasjon er at:

- Det utarbeides estetiske retningslinjer i kommunene
- Det politiske miljøet skal ha muligheten til å få kompetanse i forhold til kulturminnevern. På store konferanser som omfatter dette emnet uteblir gjerne politikerne.

3. Kulturminner og kulturmiljøer som grunnlag for verdiskaping

Departementet ønsker tilbakemelding på de ulike typer økonomiske virkemidlene som blir foreslått, samt hva slags virkeområde og omfang slike ordninger bør ha. Videre bruk av kulturminner i næringsvirksomhet.

ARBEIDSGRUPPENS VURDERING:

- Det bør opprettes et kulturminnefond med statlige midler forutsatt at det er et supplement til ordinære statlige tilskudd.
- Kommunen har i dag ikke økonomi til å lage reguleringsplaner med formål spesialområder - vern. Kommunen må i såfall få tilført tilstrekkelige midler til å kjøpe denne tjenesten. Kommunen har heller ikke økonomi til å dekke krav til innløsning av arealer som ofte er en følge av en verneplan. Kommunen må også ha midler til drift av områder.
- Det må være en «kompensasjon» til eiere av /hus/eiendom som får «pålegg» fra det offentlige i forhold til bevaring av kulturminne. Det kan gis i form av skattelette og/eller fritak fra eiendomsskatt. Det offentlige kan ikke bare gi pålegg uten at det gis en form for gjenytelse (viser til ordningen med avgiftsfritak for «veteranbiler»).
- I forhold til at bruk av kulturminner og kulturmiljøer anvendes i næringsvirksomhet er det viktig at det tilrettelegges for slike forhold. Er det et attraktivt og mye besøkt kulturminne i et bomiljø må det tilrettelegges med f.eks. parkeringsplasser - toalettforhold osv. for de besøkende. Lov eller forskrift må sikre beboere i områder som grenser opp til aktuelle kulturminneinstitusjoner at ikke besøkende føles som et «uromoment» for de fastboende.
- Å sikre fortsatt aktivitet og drift knyttet til kulturminne og kulturmiljøer ser en for seg at landbruksmyndigheter sammen med private og frivillige interesseorganisasjoner kan samarbeide.

4. Eiernes og brukernes rolle og situasjon i kulturminnearbeidet.

ARBEIDSGRUPPENS VURDERING:

(.. likeverd i samspill mellom offentlige og private aktører). Det må videreutvikles en «harmoni» mellom det offentlige og private interesser. Det offentlige må til enhver tid ha eller ha tilgang til nødvendig kompetanse og samtidig ha forståelse for private interesser. Det er faglig kompetanse - innenfor offentlige etater og ellers «tilvekst» i studentmiljø som utdanner seg innenfor kulturminnevern osv. men kompetansen må settes i system. Det er en utfordring for alle nivåer i det offentlige og til enhver tid vite «hvem kan svare på hva». I dag finnes sjelden spesialkompetansen i kommunen. Men det er viktig for kommunen å nå spesialkompetansen til enhver tid og innenfor et tidsrom som kan føles akseptabelt for de involverte parter. Dette er en problemstilling som må settes i system, ansvar må fordeles og de involverte må ha klart for seg hvor kompetansen ligger.

Videre må det skje en bevisstgjøring i forhold til kulturminner slik at private interesser kan se fordeler med å ivareta kulturminner. Bevisstgjøring skjer bl.a. gjennom kunnskap. Skoleplaner kan

i større grad «pålegge» undervisningsinstitusjonene å bake inn kulturminnefag blant barn og unge. I L97 og den kulturelle skolesekken kan faget inkluderes.

Det er viktig at planer følges opp med «påregnet kostnad» - ved planlegging er det viktig at økonomiske konsekvenser tas med. Dette gjelder ikke minst i forhold til private interesser

5. Partnerskap og samarbeid

- Samarbeid mellom private og offentlige aktører.

ARBEIDSGRUPPENS VURDERING:

- Skolene kan gjennom skoleplaner få en bevisstgjøring m.h.t. kulturminnever. Elevene kan være aktive i registreringsarbeid. Det er et poeng at elevene blir involverte noe som er mulig i dag innenfor L97 og den kulturelle skolesekken.
 - Frivillige lag og organisasjoner kan sammen med det offentlige være med å drive vedlikehold av kulturminner, restaureringsarbeid, dugnader m.m..
- Museer kan bidra med spesialkompetanse fra sitt fagmiljø.

6. Kompetanseoppbygging og utdanning

Utredningen viser til at utdanningsmulighetene er for dårlige og kompetansen for spredt.

ARBEIDSGRUPPENS VURDERING:

- Videreutvikle det digitale SEFRAK-registeret - til bruk i kommunene og i skolene.
 - Legge ut registre på internett over håndverker - kompetanse
 - Legge ut liste over firmaer som kan lage/skaffe antikvariske bygningsartikler
 - Muligheter til å anvende L97 der kulturminnevern «bakes inn» i undervisningsplanene
 - Kulturell skolesekk med bl.a. innhold «kulturminnevern». Barn kan lage videoopptak/film om emnet - (et lite motstykke til bare bli underholdt via TV/Video)
 - Få innflytelse i media - vernesaker kan komme mer fra i «lyset» med positivt fortegn.
- (se ellers besvarelse under pkt. 5)

8. Kommuneprosjektet

ARBEIDSGRUPPENS VURDERING:

Kommentar til det pågående arbeidet med å legge oppgaver og ansvar til kommunene:

Ved overføring av myndighet må kommunen få tilført kompetanse innen arkeologi, kulturminnevern, antikvariske arkitekter samt tilgang på kvalifiserte håndverkere. Det må også legges til rette for økt politisk kompetanse i forhold til nytt regelverk. Det er behov for oppdaterte tilgjengelige og brukervennlige registre inne kulturminnevernet, samt dekkende og hensiktsmessige kart.

Det virker lite hensiktsmessig å ha denne kompetansen i hver enkelt kommune. Kommunen vil derfor be departementet vurdere dette nøye før en endrer dagens regelverk.

RÅDMANNENS KONKLUSJON:

- Askøy kommune ser arbeidet med kulturminnepolitikk som svært viktig
- Askøy kommunes konklusjon i forhold til høringsutkast NOU 2002:1 «Fortid former framtid - Utfordringer i en ny kulturminnepolitikk» er i samsvar med (sitat) «ARBEIDSGRUPPENS GRUPPENS VURDERING» i saksutredningen.